

Amerongen en Leersum - Toen, nu en straks



De Bokkenboer op weg naar zijn huisje bij de Maarsbergseweg, Leersum, ± 1950.



Tijdloos Amerongen - kasteel en kerk, 2016.



Vereniging voor Dorp en Natuur
Amerongen-Leersum

In de Toekomst

In de toekomst komen er nieuwe huizen, mooie huizen en er komen meer mensen wonen. Er komen ook nieuwe struiken, die mooier zijn dan de andere en er komt een mooiere natuur en er komen mooiere tuinen. Nieuwe deuren, nieuwe ramen en nog een paar speeltuinen. Nu is het niet het mooiste dat er is, de huizen kunnen iets mooier en de tuinen kunnen 10% mooier.

Von Lynn, groep 5
OBS De Meander, Leersum



1966 – 2016 – 2066: voortgaande verandering

René F.J.J. Munsters
Voorzitter Dorp en Natuur

Veranderingen horen bij het leven.

We kunnen ze niet tegenhouden of stilzetten, maar wel liefdevol begeleiden. Dat is wat Dorp en Natuur doet. Dit jaar bestaat de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum 50 jaar. Een mooi moment om bij stil te staan. In dit boekje kijken we wat er veranderd is sinds haar oprichting in 1966. Maar we kijken ook vooruit, naar hoe het kan zijn in 2066.

Mijn opa

De interviews met dorpsbewoners op leeftijd in deze brochure doen me denken aan mijn vader en opa. Beide heren hebben grote veranderingen in hun leven meegemaakt. Mijn opa zag de eerste vliegtuigen vliegen en zag ze 50 jaar later dood en verderf zaaien. Hij heeft, geboren in 1889, helaas twee wereldoorlogen moeten doorstaan. Als snottaap rende hij nog achter de auto's aan, die in zijn jeugd zelden gezien werden in zijn geboortedorp Deurne. Aan het einde van zijn leven, toen mijn vader hem voor het kerstfeest thuis ophaalde, stonden ze samen in een lange file. Hij zag met zijn 95 jaar letterlijk de zandwegen veranderen in asfalt-snelwegen.

Mijn vader

Mijn vader (1918) was de eerste uit de familie die buiten Deurne ging wonen. Hij

verhuisde naar Eindhoven, de grote stad. Een unicum voor mijn familie, want sinds 1520 leefde en stierf iedereen in de Peel. Als hoge ambtenaar bij de gemeente Eindhoven kwam mijn vader in aanraking met de eerste computers op het werk. Niet zo'n mooi klein werkstationnetje van nu, maar een hele, grote kamer gevuld met één computer. Deze techniek stelde de mensheid tevens in staat om naar de maan te vliegen en satellieten rond de aarde te sturen. Op zomeravonden zaten mijn vader en ik geregeld de *Spoetniks* te tellen die langs de nachthemel schoten.

Ikzelf



is de wijk veranderd in een achterbuurt (zo mooi *krachtwijk* genoemd). De bevolking bleef maar groeien. Toen mijn opa geboren werd waren er 4 miljoen Nederlanders, bij de geboorte van mijn vader 6,7 miljoen, bij mijn geboorte 11,6 miljoen en bij de geboorte van mijn zoon 15 miljoen. In gelijk mate werden de woeste gronden,

Bij mijn geboorte (1961) woonden we aan de rand van een nieuwbouwwijk. We keken uit over de weilanden. 50 jaar na dato is er in de wijde omtrek geen weiland meer te bekennen en



Amerongen 1966: het Lievendaal in ongerepte toestand.

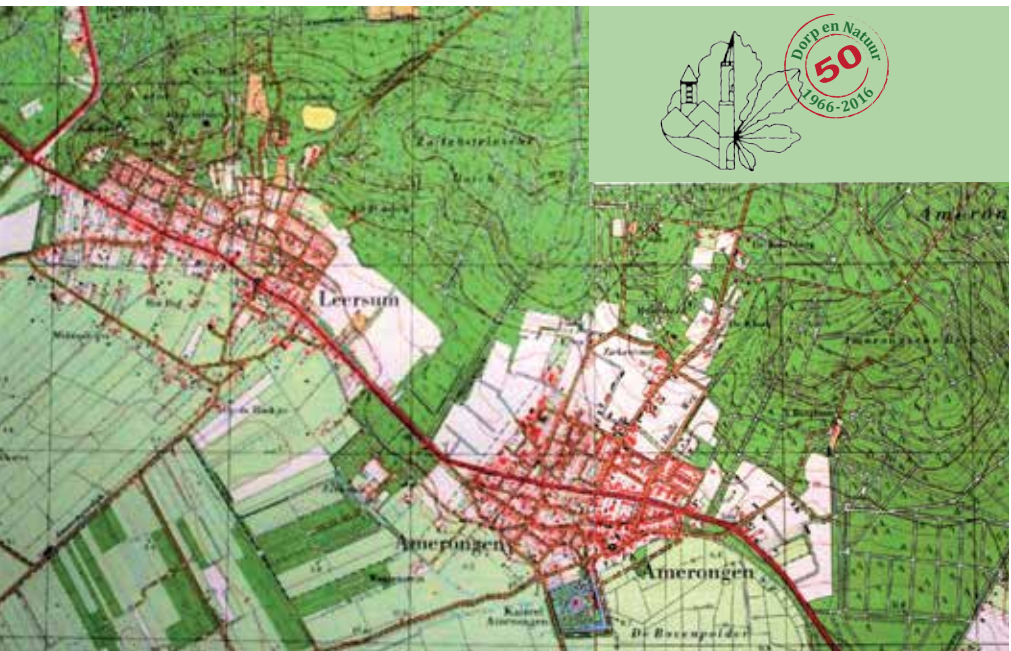
onze vroegere leefomgeving, verder bebouwd, geïndustrialiseerd, met asfaltwegen ontsloten en verder door de mens ontgonnen. Ook ik zag de grootschalige vervuiling en afbraak van ons landschap nog in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw. Maar ik zag gelukkig ook de kentering en de eerste vormen van herstel.

Mijn zoon

De kinderen van de basisscholen in Amerongen en Leersum hebben voor dit

boekje tekeningen en opstellen gemaakt over de toekomst. Wat zullen zij en mijn zoon (1991) nog voor veranderingen gaan meemaken? Komen zij in een nog schonere en gebalanceerde samenleving te wonen? Hopelijk hebben zij de wijsheid meegekregen om alle veranderingen, waaraan ze ook zelf een bijdrage leveren, op een duurzame wijze vorm te geven. Met een gezonde balans tussen de waarden voor de mens, de planeet en onze welvaart.

Voortgaande verandering



Links: Leersum anno 1962 - Amerongen anno 1966. Bron: kadaster. Rechts: Idem anno 2016 – Bebouwing nagenoeg verdubbeld. Leersum in noord en zuid, Amerongen vooral noord. Bron: Falk kaarten.



Leersum 1966-2016: in 50 jaar uitgegroeid van agrarische gemeente naar forenzendorp.



Toen ik met mijn ouders in 1958 voor het eerst in Leersum kwam om naar een huis te kijken op de Maarsbergseweg dat te koop stond, was Leersum nog een rustig agrarisch dorp met minder dan 4000 inwoners. De vereniging voor Dorp en Natuur moest nog verzonnen en opgericht worden en de kant van het dorp ten zuiden van de Rijksweg was nog nauwelijks ontwikkeld.

Mijn ouders, komende uit Den Haag, vielen gelijk voor het plekje in de scherpe bocht van de Maarsbergseweg. Niet lang daarvoor had op die plek de lokale *bokkenboer* Jan Gijzen gewoond. Niemand wilde zich daar vestigen en de bokkenboer moest echt aan het einde van het dorp wonen, want bokken stonken ver-



Het plekje waar Maartens ouders voor vielen.

schrikkelijk. De bokkenboer was noodzakelijk omdat de geiten van andere boeren gedekt moesten worden. Die hadden zelf geen bokken, juist vanwege de stank.

Herberg

In die tijd stonden aan het einde van onze uitrit nog twee boerderijtjes op de plek waar nu de weg ligt. Een van de boerderijen fungeerde ook als herberg en als kroeg, met de weinig poëtische naam *De Leren Klootzak*, voor arbeiders en boeren die terug naar hun woningen moesten lopen langs de Maarsbergseweg en daar nog een paar neutjes pakten. Veel auto's waren er nog niet.

Weinig verkeer

Als wij onze oprit uitreden moesten we tussen deze huisjes door de weg op, we zagen daardoor helemaal niets en het was dus puur op goed geluk. Gelukkig is het nooit fout gegaan, én men reed toen niet zo hard als nu. Als je die bocht toen met 80 km/u had willen nemen, was je eruit gevlogen. Ook was er in die tijd veel minder verkeer. In de eerste jaren verbleven we er alleen het weekeinde en als we op zondag avond terug naar Den Haag reden, kwamen we maar twee of drie auto's tegen. Lieve mensen, wat is dát veranderd! In die tijd reden we ook langs de Leer-



Huis en stal van bokkenboer Jan Gijzen in de jaren '50, kort voor de onbewoonbaarverklaring.

sumse vennen over de Heulweg naar kennissen aan de andere kant van het Leersumse Veld. Je mocht en kon nog overal met de auto komen. Als jonge studenten reden we bijvoorbeeld ook met auto's de *Darthuizer Berg* op om te zien of dat zou lukken. Gelukkig is dat niet meer mogelijk door veranderde inzichten in natuurbeheer, maar natuurlijk ook de enorme toename van het aantal auto's. In de beginjaren '60 vonden we ook nog

behoorlijke aantallen cantharellen achter in het bos bij ons. Die waren aan het eind van dat decennium ineens verdwenen en zijn nooit meer teruggekomen. Die verdwijning zal wel altijd een raadsel blijven. Wel heb ik er diverse theorieën over gehoord, zoals verkeerd plukken en/of zure regen. Andere paddenstoelen zijn er gelukkig nog wel, in najaar 2015 zelfs meer dan ooit.



De herberg met de rare naam, met pal erachter onze toenmalige uitrit. Fietspad nog net zichtbaar.

Water pompen

In het begin hadden we alleen elektriciteit en telefoon van de gemeente, de bekabeling was bovengronds met palen, zoals te zien is op de foto van de herberg, later is dit ondergronds verdwenen. Water moest je zelf oppompen. We stookten op olie, want gas kwam pas veel later op de Maarsbergseweg. Het bad werd verwarmd door middel van flessen propaangas, verkrijgbaar bij de fietsen-

maker. Heel vervelend als dat gas opraakte tijdens het douchen, zeker als je je net ingezeept had. Dan moest je naar buiten om de gasflessen te verwisselen. Er was geen vuilnisdienst, we begroeven het vuil in de tuin, ver weg van waar de pomp stond! Riolering was er ook niet, we werkten met beerputten. De post kwam wel aan huis, evenals de krant.



Dezelfde situatie, een halve eeuw later: nu een drukbereden N226.

Interviews

Op de volgende pagina's vindt u interviews met oud-Amerongers en -Leersumers. Zij vertellen over hun belevenissen van vroeger en hun visie op de toekomst. Of ik zelf een oud-Leersumer ben betwijfel ik, ondanks mijn langjarige band met het dorp ben ik hier in 2003 pas echt komen wonen.



Amerongen toen... *volgens Corry Brouwer*

Interview door Fransje Lammers

Om een beeld te krijgen van het Amerongen van vroeger en hoe het er mogelijk in de toekomst uit zal zien sprak ik met een ‘echte’ geboren en getogen Amerongse: Corry Brouwer. Zelf is zij daar heel bescheiden over: ‘Er zijn mensen die daar veel meer over weten’. Dat zal best, maar iedereen heeft zijn eigen verhaal en ervaringen.

Corry is in 1941 geboren, tijdens de oorlog dus. Gevraagd naar oorlogservaringen kan zij zich nog goed herinneren



hoe bang ze was als kind tijdens het *bombardement op Zuylestein* in 1945. Zij woonden er dichtbij, aan de Kersweg. Al op 14-jarige leeftijd ging Corry werken in de winkel van ‘meneer Schouten’.

Daar werden, behalve allerlei serviesgoed e.d. ook kruidenierswaren verkocht. En klompen. In die tijd een gewild artikel en in hun winkel van goede kwaliteit.

Tabakschuren

Corry herinnert zich nog de vele *tabakschuren* in Amerongen. Toen er aan de



Kasteel Zuylestein na het bombardement.

Koningin Wilhelminaweg één afbrandde kwam daar een klein dorpshuis voor in de plaats, waarin allerlei activiteiten plaats vonden. Later kwam op die plek de *wafelfabriek* die vanwege ruimtegebrek naar Utrecht verhuisde.

In de jaren '50 werden heel wat tabakschuren afgebroken. Op die terreinen werden een industrieterrein en de z.g. ‘marinewijk’ gerealiseerd. Er kwamen heel wat nieuwe mensen in het dorp wonen en dat gaf natuurlijk meer economische bedrijvigheid. Er was in die tijd dan ook een tamelijk groot winkelaanbod. Dat veranderde door de opkomst van supermarkten elders en door het feit dat veel mensen in het bezit kwamen van een auto.

Ook het agrarisch gebruik van de gronden veranderde. De *tabaksteelt* verdween, evenals de *asperge- en bessenteelt* b.v. Boerenbedrijven konden niet langer in het dorp functioneren en die grote huizen werden verbouwd en bewoond door mensen van buiten met geld. Het verschil tussen arm en rijk werd groter en voelbaar. Intussen was Corry gaan werken in *Onze Bliscap*, een vakantieoord in het bos voor kinderen uit de Randstad. Ook eigendom van ‘meneer Schouten’. Corry woonde daar ook zelf.

Hoe ziet ze nu de toekomst?

Volgens Corry werd Amerongen vroeger



Op de plek van een verbrande schaapskooi. zoals deze....

de parel van de Stichtse Lustwarande genoemd. Als het aan haar ligt mag dat zo blijven. Maar veranderen zal Amerongen zeker. Gelegen op de Utrechtse Heuvelrug is en blijft het een dure omgeving om te wonen.

Veel jongeren zijn al weggetrokken, hoewel je nu een kleine kentering ziet. Men werkt wel elders, maar afstanden worden gemakkelijker overbrugd. Ook werken meer mensen thuis en dat zal zich volgens Corry nog verder ontwikkelen.

Daarom moeten er voldoende voorzienin-

gen blijven om ook het wonen in de toekomst aantrekkelijk te houden. Voldoende scholen, sportvoorzieningen en een winkelaanbod voor de basisbehoeften moeten er zijn.

Ontwikkelingen

Ook moet al het moois wat er is in ons dorp en omgeving behouden blijven en onderhouden worden. Uitbreiding en aanleg van *industrieterreinen* horen daar volgens haar *niet* bij.

Corry verwacht wel dat de financiële situ-



... kwam later een wafelfabriek.

atie voor een groep mensen moeilijker zal worden, gezien alle ontwikkelingen van de laatste tijd.

Maar hoe dat over vijftig jaar zal zijn? Daar is volgens Corry weinig tot niets over te voorspellen. Zij zelf ziet de toekomst in ieder geval positief tegemoet.



Leersum toen.... *volgens Koos Benink*

Interview door Marten Bos

Na een veelbewogen loopbaan– hij vervulde zijn dienstplicht vóór de 2^e Wereldoorlog in Nederlands Indië, was in die oorlog dwangarbeider in Duitsland, bekleedde jarenlang een hoge functie in de textiel - vestigde Koos Benink (1926) zich als makelaar in Leersum. Eerst aan de Nieuwe Steeg, later aan de Rijksstraatweg. Hij is nu bijna 90 en heeft moeite om de gebeurtenissen in de tijd te plaatsen



Hij was 16 jaar raadslid, waarvan 14 jaar als wethouder ('onder' Martens, burgemeester van 1946 tot 1964).

Stormachtige ontwikkeling

Zeer onlangs werd Koos nog eens bedankt voor het vele dat hij voor de gemeente heeft betekend. Koos Benink zat in allerlei commissies en richtte vele verenigingen op ('samen met anderen'). Hij was 18 jaar secretaris van *Herwonnen Werkkracht* en nauw betrokken bij de oprichting van het *Kunstgilde, Dorp en Natuur* en natuurlijk in 1962 van *Larsheim*. Dat was toen een 'omnivereniging' waar je kon tennissen, zwemmen, zelfs dansen. Onder meer in een gymzaal op de



Het gymlokaal aan de Julianalaan.

hoek Scherpenzeelseweg-Julianalaan. Hij en de burgemeester hebben er hard aan getrokken om van de zandafgraving aan de Scherpenzeelseweg in Leersum een *zwembad* te maken. En niet te vergeten de aanleg van bejaardentehuis de *Keihof*. Terugkijkend maakte Leersum in die tijd een stormachtige ontwikkeling door. Pas in ongeveer 1980 zei de raadscommissie Ruimtelijke Ordening (waarin hij zitting had) dat die ontwikkeling wel wat rustiger kon ...

Mooie sociale gemeenschap

'Samenvattend zou je kunnen zeggen dat Leersum zich in de afgelopen 50 jaar heeft ontwikkeld tot een mooie sociale gemeenschap. Daarbij denk ik aan de vele verenigingen die ontstonden, zoals het Corso, de toneelvereniging Darthuizen, het Kunstgilde en de bridgeclub. Daarnaast is er veel te doen voor kinde-



Bejaardentehuis De Keihof.

ren in Leersum. Zoals speelpleintjes en zwembad.'



De zandafgraving aan de Scherpenzeelseweg werd een zwembad.

'Leersum is een dorp, waar de mensen het fijn vinden om te wonen. De tolerantie is groot. Een mooi voorbeeld? Als de zondagmorgentennissers huiswaarts keerden met hun rackets, gingen de kerkmensen in hun zondagse kleren geen meter aan de kant en nù groeten ze elkaar vriendelijk!'

Boerendorp

'Toen ik hier kwam was Leersum een achterlijk boerendorp, weinig ontwikkeld. Rond waar nu AH zit, waren alleen maar

boerderijen, was Leersum Zuid één groot landbouwgebied, waren alleen aan de Rijksstraatweg een paar winkeltjes: een kruidenier, een slager, een kapper en een souvenirwinkel. Al met al een landelijk gebied in een mooie natuur. vanaf de jaren '60 breidde Leersum zich vooral aan de zuidkant uit, een beetje aan de noordkant.' Zijn er uit uw verleden nog bijzondere voorvallen te vermelden? Koos valt even stil, denkt na en gaat los: 'Ik ben blij met Leersum zoals het nu is. Jammer dat mijn voorstel om Overberg

een NS-halte te bezorgen, het niet gehaald heeft. En ik was een felle tegenstander van de samenvoeging van de vijf gemeentes. In Leersum ontbreekt nog een volkstuinencomplex. Dat is een landelijke ontwikkeling. Mensen willen een groentetuin voor zichzelf.' Nog een voorval? "Ooit stond er een *patatkraam* aan het begin van de Lom-boklaan. De eigenaar stortte z'n vuile olie bij de eerste beuk. Die ging dood en alle andere volgden ..."



Zo was het in Zuid toen Koos Benink naar Leersum kwam.

Koos Benink

Geen stadje worden

Leersum is nu op een punt aangekomen, dat het absoluut moet zorgen een dorp te blijven en geen stadje te worden! Een dorp in een natuurlijke bedding. Het moet heel voorzichtig zijn en kritisch kijken naar uitbreiding. Eventueel nog wat kleine bedrijven voor werkgelegenheid. Ontwikkeling moet er zijn, maar met mate!" Dus geen bos kappen en ... 'O nee! Onze natuur voorziet in een behoefte, is goed voor het milieu en is mooi! Als we niet stoppen, krijgen onze kinde-

ren en kleinkinderen het moeilijk met de CO2', pakt Koos energie uit. En dat hij dit allemaal deed vanuit zijn partij de VVD, is het vernoemen niet waard. Bij zijn afscheid kreeg hij zelfs een grote bos bloemen van de PvdA! Koos trekt er nog regelmatig op uit op zijn scootmobiel om te genieten van zijn dorp. En geloof me, dit is nog niet de helft van zijn verhaal over Leersum.



... en zo was het toen in Noord, aan de Burg. van den Boschlaan!

Leersum toen.... *volgens Cees van Cooten*

Interview door Marten Bos

Cees is geboren (1932) en getogen in Leersum. Als vijfde in een gezin van zeven kinderen: eerst drie meisjes en toen vier jongens. Zijn familie bezat een veevoederbedrijf en nam in 1922 ook nog de concurrent coöperatie Dirk van der Laar over. Ze woonden op Rijsstraatweg 227 en de fabriek op nummer 229.

Het bedrijf kocht graan bijvoorbeeld op de veiling in Utrecht, maakte er meel van en daarvan door speciale toevoegingen varkens-, runder-, kippen- of mensenvoeding! Mooie tijden: Leersum had na de oorlog

nog wel zeven bakkerswinkels. In Van Cooten's Depot stonden de 50 kilo-balen bakkersmeel klaar. Belangrijk voor het vervoer van alle granen en meelsoorten

waren de drie (!!) tramlijnen die dwars door Leersum liepen, één zelfs dwars door de Remise. Na het afbranden van hun bedrijf in 1959 zijn ze in de Remise verder gegaan. Ook was er aan- en afvoer over het water in Amerongen. Cees was ondermeer 9 jaar vice voorzitter, later voorzitter, van de omnivereniging Larsheim (1966-1975). Een vereniging waar



De Remise, met de 'eigen' aftakking van de tramlijn.

iedereen zich in kon vinden: kinderballet, damesballet, ouderballet, tafeltennissen, gewoon tennissen, bridges, badminton gymnastiek. Veel van deze activiteiten werden opgericht door de forenzen. Ze floreerden en verdwenen weer uit de omni omdat hun bestaansrecht verdween of omdat ze zelfstandig werden. Zelf is hij nu nog steeds actief in de bridgeclub en is een diepe bron van kennis voor ons dorp!

Eén lange straat

Hij beschrijft het Leersum rond 1950 als een groot weidegebied in Leersum Zuid

en een akkergebied tegen de heuvelrug aan in Leersum Noord. De familie bezat een groot gebied ten zuiden van de straatweg. Ruimte en rust. Leersum was één grote lange straat, de Rijsstraatweg met een paar zijstraten naar het Noorden: Lomboklaan, Verloopweg en Scherpenzeelseweg die doorsneden werden door Julianalaan en Burgemeester van den Boschlaan. Hier en daar wat huisjes: de oudjes herken je aan hun 'gebroken kap'. In het zuiden naast de Middelweg nog één, evenwijdig aan de straatweg: de Nieuwe Steeg met een varkenshouderij.

Cees: 'Andere bedrijven, dus werkgevers, waren bijvoorbeeld de Melkfabriek, zo ongeveer naast ons op de plaats waar nu de Rabo staat. En dan nog de Wasserij aan de Maarsbergseweg. De grote toeloop begon ergens in de 60-er jaren. Veelal mensen van "betere komaf". Ze ontdekten de schoonheid van het gebied. Het dorp kende in 1945 zo'n 2500 inwoners en nu zo'n 8000.'

Toekomstideeën

Op de vraag hoe hij de toekomst van Leersum ziet, blijkt hij vol ideeën te zitten:

'Wil Leersum blijven wat het is, dan moet het reclame maken voor zichzelf, zoals voor het mooie Leersumseveld, waar je heerlijk kan wandelen en schaatsen. We zijn een prachtig dorp in een rustige omgeving, maar de vergrijzing is gaande en toeloop naar het winkelcentrum neemt af. Grote bedrijven elders zijn aantrekkelijk. Aan de Rijsstraatweg staan al veel winkels leeg, ook het oude gemeentehuis grotendeels. Ruimte genoeg, laat de vluchtelingen maar komen. De industrie wacht vooral op technici onder hen. Leersum moet oppassen. Wat je er aan kan doen? Reclame maken dus voor de schoonheid. En ze zouden bijvoorbeeld de sport moeten activeren, ook voor ouderen. De verbouw van kasteel Broekhuizen tot hotel-restaurant is goed, maar

Cees van Cooten



De oude huisjes, hier aan de Burg. van den Boschlaan herkende je aan de gebroken kap.

daarnaast zou er ook een conferentieoord moeten komen om bezoekers te trekken.'

WO-II

Zijn er nog bijzondere voorvallen die je je herinnert? Verhalen zijn geen probleem voor Cees. Nu vooral voorvallen rond de Tweede Wereldoorlog:

'Ons bedrijf had twee koppels molenstenen, die op dieselolie liepen. Behalve meel leverde dat ook energie op. Tegenover ons zat de Ortscommandantur van de Duitsers, die bij ons hun accu's kwamen

opladen. Op een dag vergiste één zich, hij kwam bij ons met z'n motor de helling af om benzine te tanken. Maar dat hadden we niet, dus moest ie z'n zware motor weer de heuvel opduwen! Spannend was dat ook, want behalve evacuees hadden we ook nog onderduikers; vrouwen ene verdieping, jongens de andere! Tja en in '45-'46 had je nog niet het echte Corso maar wel een soort voorstart. Ik herinner me dat we met veel lol de eerste wagen maakten: een kar, een paar biggen erin en wat struiken erop, dahlia's rondom (die werden hier volop geteeld) en rijen maar!'



Leersum Zuid was nog een open vlakte...

Gemeentehuis

Nog één: 'Op de plaats van het Gemeentehuis stond ooit alleen een vergaderzaal. Niks kamers voor wethouders. Rechts daarvan is het nieuwe Gemeentehuis gebouwd en zo'n vijftien jaar geleden, is die vergaderzaal afgebroken en vervangen door onder meer de huidige ingangspartij. Geweldig allemaal, maar ze wisten al dat de fusie van de vijf dorpen eraan kwam... Niet handig'.



Amerongen toen... volgens Arie van Barneveld

Interview door Fransje Lammers

Arie van Barneveld is een ‘echte’ Ameronger. Zelf is hij in 1951 in Amerongen geboren. Maar uit de stamboomgegevens van zijn familie blijkt dat er in 1586 ook al Van Barnevelds waren in Amerongen.



Arie is verknocht aan zijn dorp. Het is volgens hem dan ook een prachtig dorp dat ondanks allerlei veranderingen toch veel moois heeft weten te behouden. Hij noemt als voorbeeld de

Margaretha Turnorlaan en de kade om de gracht van het kasteel waar je als kind al liep en ook nu nog prettig kunt wandelen. Natuurlijk zijn veel echte Amerongse bewoners vertrokken maar daar zijn andere, soms karakteristieke (en artistieke) men-



Zandvoort ca 1940. Links smederij Merkestein met landbouwwerktuigen.

sen voor in de plaats gekomen. Jammer is dat veel winkeltjes en andere neringdoenden zijn verdwenen. Vroeger kon je als kind uren kijken bij de *smid* met zijn hete vuren; de geur op-snuiven van schroeiende paardenvoeten. Naar een van de vele *bakkers* in het dorp gaan waar het altijd lekker rook; kijken naar het slachten van de koeien of op zondagmiddag langs de betonweg nummerborden van auto's noteren. Ga dat nu nog eens doen! ‘Het zijn’, zegt Arie, ‘... beelden die je je alleen nog kunt herinneren maar ook deze tijd heeft zijn eigen mooie beelden.’

Aan de rivier

Hoe dat over vijftig jaar zal zijn? Niemand die het weet! Je werkt er wel naar toe: plannenmakers en vooruitziende raadsleden zijn er altijd mee bezig. Maar welke plannen je ook maakt: je hebt, volgens Arie, ook altijd terdege rekening te houden met de natuur. Hoe hoog zal de waterstand komen in de toekomst? Zal het dorp Amerongen weer, zoals vroeger, aan de rivier komen te liggen? Volgens Arie zal het dorp over vijftig jaar noodzakelijkerwijs volledig autovrij zijn. Er zullen tegen die tijd zoveel auto's zijn dat het dorp volledig dichtslibt. Zelfsturende shuttlebusjes zullen dan voor personen-vervoer zorgen. Arie denkt ook dat alle monumenten in



De Betonweg ca. 1950. Foto's arch. Heemkundige Stichting Amerongen.

het dorp behouden zullen blijven en onze prachtige bossen onaangetast. Het belang van de natuur en de daarbij behorende rust zal absolute noodzaak zijn in een op hol geslagen wereld.



Oude bakkerswinkel aan de Burg. van den Boschstraat.

Vrede

Voor zijn gemoedsrust gaat hij ervan uit dat er nog steeds vrede zal zijn in onze wereld. Wel denkt hij dat ons dorp weer een zelfstandig bestuur zal hebben. Nog meer mensen zullen veel vrije tijd hebben, aangezien bijna alles geautomatiseerd is. Veel menskracht dus om ons dorp en bijbehorende natuur mooi en goed te houden. Arie gelooft dus in een redelijk positieve toekomst.



Uit De Kaap van 28 april 1966 ...

Postkantoor verplaatst

Met ingang van 2 mei zal het postkantoor van Rijksstraatweg 119 verplaatst worden naar het paviljoen dat gebouwd is op het parkeerterrein achter de Heerkerk aan de Scherpenzeelseweg. Dit paviljoen is een noodvoorziening en de bedoeling is natuurlijk t.z.t. een geheel nieuw postkantoor te bouwen. Het ruimt gebrek in het kantoor bij mevrouw Steijn was echter zo npend geworden, dat men daar niet langer kon wachten. Dit paviljoen is in ieder geval veel ruimer en doelmatiger dan het oude kantoor.

Portverhoging per 1 mei

Met ingang van 1 mei 1966 worden weer diverse portverhogingen van kracht. Een brief (tot 20 gram) gaat 20 cent kosten. Hetzelfde tarief geldt ook voor de Benelux, West-Duitsland en Italië. Briefkaarten (beschreven) kosten voortaan 12 cent. Drukwerk kost tot 20 gram voortaan 10 ct, van 20-50 gram 12 ct., 50-100 gram 15 ct en verder per 100 gram meer 10 ct. Aantekenen wordt 50 cent. Postpakketten tot 1 kg. kosten f 1.20, 1-2 kg. f 1.60, 2-3 kg. f 2.-, 3-5 kg. f 2.75, 5-7 kg. f 3.50, 7-10 kg f 4.50.

1 MEIFEEST — LEERSUM

VRIJDAG 6 MEI a.s. in Damlust. Aanvang 8 uur. Spreker: Drs. D. ROEMERS.

De avond wordt verder verzorgd door conferencier Michel Swartsenburg en de Beatzgroep „The Actions“, uit Utrecht.

Programma's à f 1,- verkrijgbaar Uitweg 4.

School met de Bijbel

LEERSUM

Er bestaat nog gelegenheid kinderen voor de nieuwe cursus aan te geven. Het liefst na schooltijd aan school of thuis bij het Hoofd der School J. Kroon, Rijksstraatweg 58, telefoon 1566.

Leerlingen voor de 1e klas moeten voor 1 oktober 1966 6 jaar zijn.

HET BESTUUR

RAADSVERGADERING

Vrijdagavond is er een raadsvergadering, waarbij de volgende punten ter tafel komen.

Wijziging legesverordening kampeerplaatsvergunning en kampeerterreinen.

Onderhandse aanbesteding van de bouw van een houten uitschool en verlening van credit hiervoor.

Aangaan geldlening met de Bank voor Ned. Gemeenten.

Verzoek Puem tot het leggen van een hoogspanningskabel en een telefoonkabel in de Parallelweg in Overberg.

Benoeming onderwijzeres openbare school.

Aansluiting drie percelen aan de Elindseweg te Overberg op het net van de N.V. Veenendaalse Waterleiding Mij.

... en in De Kaap van 27 april 2066?

Standbeeld Das onthuld

Wethouder Homan onthulde afgelopen maandag het standbeeld van de Das op de Amerongse eng. De Amerongse kunstenaar Meijer (2021) heeft dit bronzen beeld met liefde gemaakt, vertelde hij. De totstandkoming van het beeld was het resultaat van een volksraadpleging in het kader van het natuur & cultuurbeleid van de gemeente. Uit de raadpleging bleek dat de Amerongse en Leersumse bevolking enorme waardering heeft voor de das. Door haar aanwezigheid is het landschap bespaard gebleven van industrialisatie en bloeit de creatieve sector als nooit tevoren.

Luchtbotsing

Afgelopen weekend botsten twee Delta-vliegers met hoge snelheid tegen elkaar. Een van de vliegers, een vrouw van 21 jaar uit Wijk bij Duurstede, raakte daarbij ernstig gewond. De bewoners aan de Lekdijk spreken al enige jaren over de gevaarlijke situaties die zijn ontstaan, nadat het in 2063 is toegestaan om op maximaal 20 meter boven de Lekdijk met Delta-vliegpakken te vliegen. Eigenaar Poolman van verhuurbedrijf ‘Op-vliegers’ begrijpt de Lekdijk bewoners niet. De vliegpakken, die hij voor iedereen op maat afstelt, produceren geen lawaai en luchtverontreiniging. Tevens leest hij altijd de ‘zwarte knop’ uit, waarop alle bewegingen, snelheid en hoogte van vliegen is vastgelegd. Bij overtreding van de Delta-vliegwet rapporteert hij aan de politie. Tot op heden is dit nog niet voorgekomen.

Zonnepanelen inleveren

Aanstaande zaterdag kunnen weer zonnepanelen van voor 2045 worden ingeleverd bij de werkgroep Energie van de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen Leersum. Werkgroepertrekker Dalmeijer, “de werkgroep is een groot succes. Ik verwacht dat we van de zomer het 10.000ste paneel in ontvangst kunnen nemen.” Dorp en Natuur repareert waar nodig de panelen en verhoogt met speciale software, ontwikkeld door haar vrijwilliger De Koning, de capaciteit naar 1275 Wattpiek (WP). Daarna worden deze panelen in bruikleen gegeven aan haar leden.

Pakketdrones

Post-NL mag vanaf 1 mei een uur langer doervliegen met haar pakketdrones. De Privacy-wet liet tot nu toe het rondbrengen van pakketten alleen toe tussen 22.00 en 6.00 uur. Dit wordt nu verlengd naar 7.00 uur. Post NL moet wel boven de openbare weg blijven vliegen en mag haar drones niet over tuinen heen sturen om de kortste weg te pakken. Deze wens heeft de regering onder druk van consumentenorganisaties niet ingewilligd. Ook blijft de regering het gebruik van drones door particulieren verbieden.



Uit onze werkgroepen

Archeologie

Hoewel de werkgroep Archeologie zich vooral bezighoudt met het verre verleden van onze dorpen en de oude gronden die wij bewonen, is het ook belangrijk om vooruit te kijken naar *straks*. Want ‘nu’ is straks ‘toen’. Het nabije verleden zit in ons collectieve geheugen, is verwerkt in de vertellingen, staat op oude foto’s en is beschreven in boeken. Het verre verleden daarentegen ligt met name onder je voeten en in het landschap om je heen. Niet te voelen, nauwelijks te zien maar geweldig om te beleven als je ernaar op zoek gaat. Als je goed kijkt, weet waar je moet zoeken en waar op te letten, vertellen de sporen in het landschap een fantastisch verhaal! Een verhaal dat zich niet meteen laat lezen, maar pas na een geduldige zoektocht als een puzzel langzaam steeds duidelijker wordt. Helaas



De inhoud van de Urn van de Bentincklaan.

geldt voor de archeologie dat als er een stukje verloren is gegaan, het verhaal nooit meer compleet wordt. Daarom is het van groot belang onze cultuurhistorische waarden en waardevolle gronden te behouden en de archeologische waarnemingen te delen met elkaar. Iets waarvoor de werkgroep Archeologie zich graag inzet. Wat zou het toch mooi zijn als we in de toekomst alle kennis die we hebben opgedaan over onze woonomgeving gebundeld hebben en met elkaar delen. Misschien lopen we straks wel met een *virtual reality*-bril of met een *appje* op je mobieltje door de straten van Amerongen in het begin van de 19^e eeuw, zien we het prehistorische landschap weer om ons heen, kunnen we in Leersum door de stoeptegels heen het vroegmiddeleeuwse grafveld van de Bentincklaan zien of staan we toe te kijken bij een animatie van de Slag bij Amerongen. Hoe dan ook, de toekomst is ongewis en gevuld met hoop, en hopelijk maakt de werkgroep Archeologie zich dan nog steeds met een grote passie sterk voor ons lokale erfgoed! *Jeffrey Bex*

Cotlandenpad

Klompenspadden worden steeds populairder. Inmiddels is het 100^e pad geopend en neemt de belangstelling jaarlijks toe. Verwonderlijk is dat niet. Wandelen is een gezonde bezigheid en je kunt daarbij in



Maart 2016: vrijwilligers plaatsen nieuwe brug.

ieder jaargetijde genieten van de steeds wisselende natuur. Een pad gelopen in de lente als de bomen en struiken uitlopen kan een heel andere ervaring opleveren dan in de herfst of winter wanneer de rust in de natuur terug is.

Recreatie zal in de nabije toekomst minstens zo belangrijk zijn als nu, en recreatie dicht bij huis waarschijnlijk nog belangrijker. Door de goede bereikbaarheid van het Cotlandenpad – langs de N225, op de flanken van de Utrechtse Heuvelrug, lopend door het oude Amerongen en de stiltegebieden van Kolland en Zuylestein – zal het aantal wandelaars toenemen. Dat vraagt van de werkgroep Cotlandenpad een voortdurende inzet om de markeringen te controleren, paden begaanbaar te houden en eens in de zoveel jaar de in-

frastructuur op orde houden. Zo moesten onlangs twee bruggetjes vernieuwd worden na tien jaar dienst gedaan te hebben en wordt binnenkort de route iets verlegd. Ook van de bezoekers zal meer gevraagd worden als de druk op het pad toeneemt. We zijn te gast bij boeren en landeigenaren. Op het pad blijven, geen afval achterlaten en geen honden op het pad!

Een toekomstige ontwikkeling is het aanleggen van verbindingen tussen de verschillende klompenspadden zodat er een heel wandelnetwerk gaat ontstaan.

Gerard Uiterwaal.

Heemtuin

Eigenlijk gaat het in de heemtuin heel goed. De groep is trouw en hecht en het werk wordt gedaan. De leeftijd van de werkgroep baart ons wel wat zorgen, de gemiddelde leeftijd is rond de 75! Dus er moet wat jonger spul bij. In de tuin hangt al een fraaie banner met een oproep voor hulp. We hopen dat het helpt.

Wat zouden we nog meer wensen voor de tuin. Misschien wat meer bezoekers op zondagmiddag plus nog wat meer oppassers die ook wat uitleg kunnen geven. De Londotuin is bijzonder en verdient meer aandacht van het publiek.

Verder de soortenrijkdom gestadig vergroten en zo mogelijk cursussen geven. De *Dorp-en-Natuur-academie* is nog



De Heemtuin met de vijver in volle zomerpracht.

steeds een grote wens. Maar dan heb ik ook weer wat enthousiaste mensen nodig die sleutelbewaarder willen zijn. Cursusgevers zijn er genoeg binnen onze vereniging.

En dan de *natuureducatie* voor de jeugd. Onze eerste-woensdagmiddag-van-de-maand-club had te weinig belangstelling en gaat in afgeslankte versie verder. Voor de scholen gaat het dit jaar nog lukken maar dan... Kort en goed, we moeten er mensen bij hebben! Het is zo belangrijk dat kinderen de natuur in gaan. Het is niet eens zo belangrijk dat ze veel soorten uit hun hoofd leren, maar dat ze genieten en dingen ontdekken.

En wat zou het fijn zijn als ons ledenaantal naar de 1000 zou stijgen. Hoe meer leden hoe sterker we staan binnen de gemeente. De laatste actie wat natuureducatie be-

treft is de aanleg van een *natuurpad op het AZC* in Leersum. De kinderen die daar op het schooltje zitten zijn heel leer gierig en Dorp en Natuur geeft hun een natuurpad cadeau vanwege ons vijftigjarig bestaan. Voor een deel worden de werkzaamheden ook door ouders en kinderen gedaan, natuurlijk onder leiding van Dorp en Natuur. Van een juf van die school hoorde ik dat de kinderen daar in zes weken Nederlands leren. Ik was met stomheid geslagen, zo snel. Er wordt dan ook alleen maar Nederlands gesproken. *Chapeau* voor het onderwijs daar!

Vindt u het belangrijk dat kinderen en ook volwassenen over onze mooie natuur iets leren en diezelfde natuur leren beschermen, meldt u dan aan om te komen helpen. *Phine Dalmeijer.*

Keucheniustuin.

Een herinnering. *Het is nu 2050.* ‘Mijn vrouw en ik hadden het vanmiddag over vroeger. En wat we ons daarvan herinneren. Stomtoevallig(?) herinnerden we ons allebei dat we op een mooie dinsdagmorgen met onze klas een tuin bezochten in Leersum, dat moet in 2020 geweest zijn, we waren een jaar of tien. En hoe ik daar met een schepnetje een kletsnatte salamander uit een vijvertje viste, fantastisch, onvergetelijk, en hoe we daar uit brandnetels en wat was het? Zevenblad, soep



Het prieel in de Keucheniustuin.

maakten! Mijn vrouw herinnerde zich die dag als de mooiste van haar leven... Hoe heerlijk het in die kruidentuin rook en hoe zij onder meer dille, kamille en tijm in de soep had gedaan. Dat je je dat na zo’n 30 jaar nog herinnert! Ja, de Keucheniustuin! *Marten Bos.*

Natuurbeheer

Wat in het begin een klein ploegje werkers in het landschap was, is uitgegroeid tot een werkgroep met een potentieel van 50-60 medewerkers in het landschap. Het is nu een semi-professionele werkgroep, waarvan veel leden een certificaat hebben behaald voor het werken met de kettingzaag of de bosmaaier. Een aantal heeft een EHBO-opleiding gevolgd, aanvullend met reanimatie en het gebruik van de defibrillator. Leden volgen een cursus

verkeersregelaar, wanneer er werkzaamheden langs de weg worden uitgevoerd om het verkeer te begeleiden en de medewerkers veilig te kunnen laten werken. In de voorbije ruim 35 jaar is de hoeveelheid jaarlijkse projecten en de variatie in projecten toegenomen. Acquisitie is overbodig geworden. Het aanbod om te helpen bij het landschapsonderhoud dient zich meestal telefonisch aan.

Financieel hoefden wij ons geen zorgen te maken. We konden rondkomen van de subsidiebijdragen die we zelf konden afsluiten of de bijdrage in de onkosten, die we moesten vragen aan de eigenaren van de landschapselementen.

Zorgen

Zijn er geen wolken aan de landschappelijke lucht? Toch wel. Bijvoorbeeld de nieuwe *subsidieregeling* die in aantocht is. Als werkgroep moet je nu in onderhandeling gaan met de opdrachtgever (eigenaar, pachter) over het bedrag waarvoor je de werkzaamheden kunt verrichten. Je mag je weer gaan bezighouden met acquisitie. Hoeveel subsidie krijgt de eigenaar? We hebben er geen invloed op of krijgen er weinig tot geen informatie over. Dan de *arbowetgeving* met zijn administratieve rompslomp. Bij een ongeluk tijdens het werk volgt er een onderzoek naar de oorzaak en loop je kans op een boete. Ten



Werkgroepen



slotte de *administratieve regeldruk*, ook van de provinciale landschappen. Die is in de loop der jaren geleidelijk toegenomen. Toch hoop ik dat er coördinatoren blijven opstaan, die het enthousiasme van de medewerkers in het landschapswerk gaande houden en nieuwe leden weten aan te trekken. *Bas Rooseboom*.

Nestkasten Live

In 2013 heeft groep 8 van basisschool de Schakel uit Leersum met een wedstrijd debatteren in de jeugdgemeenteraad een prijs van € 2500 gewonnen. Hun betoog ging over het filmen van allerlei vogels in nestkasten, en het uitzenden van die beelden op internet. De Schakel heeft aan Dorp en Natuur gevraagd om dit plan uit te voeren en dat was de start van het Nestkasten Live project.

We hebben al veel soorten vogels in

steeds naar nieuwe kasten om uit te zenden. We hopen binnenkort een tweede steenuilenkast en een tweede kerkuilenkast te kunnen starten. Qua techniek zijn we op zoek naar PC's die goed genoeg zijn om minimaal Windows 7 op te kunnen draaien. Dat geeft qua software extra mogelijkheden t.o.v. de Windows XP computers die we nu hebben. *Edward Koning*.

Natuurbeleving

Het is nauwelijks meer voor te stellen, maar enkele tientallen jaren geleden was er nog amper televisie, telefoons zaten vast aan de muur en de meeste mensen hadden nog nooit een computer gezien. Kinderen lazen boeken, draaiden platen, deden spelletjes, sprongen over slootjes, bouwden hutten en ving kikkervisjes en andere dieren. Ik kan me nog goed herinneren hoe we als kinderen probeerden fikkie te stoken in een zelfgemaakte hut in de bosjes (we spreken over Utrecht Overvecht, eind jaren '60, en het liep goed af zonder dat er politie, brandweer of ambulance aan te pas hoefden te komen), hoe we met onze zakmessen bootjes sneden van boomschors (jaren '70, zomervakantie in Tsjechië - daar kwam wel af en toe een pleister aan te pas) en hoe we parfum probeerden te maken van rozenblaadjes uit het plantsoen (jaren '70, Delft Zuid). We hadden weinig maar

verveelden ons zelden want er was altijd wel wat te beleven of te doen.

Een karikatuur van de tegenwoordige situatie: de jeugd brengt een groot deel van de tijd door gekluisterd aan een beeldscherm van *smartphone*, tablet, computer of televisie. Fikkie stoken of met een zakmes spelen vinden wij (groot)ouders te gevaarlijk (met als gevolg dat kinderen er niet mee om kunnen gaan), en buitenspelen is niet zo populair. Zelfs in de auto kijken de kinderen liever naar een DVD-schermpje of iPad dan uit het raam naar het voorbijtrekkende landschap. Veel tuinen zijn bestraat. Zelfs kamperen is niet zo populair meer.

Wat gaat de toekomst ons brengen op dit gebied? Die technologie is niet meer weg te denken en de trend zal wel doorzetten, al kan ik me moeilijk voorstellen dat we nóg meer gebruik zullen maken van smartphone of tablet of hun opvolgers – sinds de uitvinding van de walkman gaat het hard met de draagbare elektronica. Zelf ben ik er echter van overtuigd dat wij ook natuur nodig hebben om gelukkig en gezond te zijn. Het kan niet anders of er ontstaat een tegenbeweging. Op kleine schaal gebeurt het al: *natuur-BSO's* rijzen als paddenstoelen uit de grond. Sommige huisartsen schrijven natuur op recept voor: een boswandeling kan even effectief zijn als pillen bij lichte depressie. *Wan-*

delcoaches boeken successen. Er komt steeds meer bewijs dat natuur en natuurbeleving belangrijk voor ons zijn. Dat begint in de populaire media door te dringen. Van iets vanzelfsprekends wordt natuurbeleving iets waar je bewust voor kiest als onderdeel van een bewuste, gezonde *life style*.

Ik zie wel een tweedeling ontstaan in de maatschappij, zoals je ook met andere aspecten van gezondheid ziet gebeuren. Een deel van de bevolking eet gezond en beweegt voldoende, rookt niet en drinkt matig. Dat zijn voor een groot deel de hoger opgeleide mensen die ook vaker eropuit trekken in de natuur. Aan de andere kant zijn er mensen met een veel minder gezonde leefstijl, en in die groep zal er ook minder besef zijn van de vele baten van groen. Die laatste groep vind je overigens vooral in de grote steden.

Hopelijk is onze omgeving bij ons volgende jubileum nog net zo mooi en net zo rijk aan natuur en soorten. En zullen de jonge ouders nog eens terugdenken aan de natuurlessen uit hun jeugd als ze zélf met hun kinderen eropuit trekken. De werkgroep, die doet dan natuurlijk nog hetzelfde: paddenstoelen zoeken met de kinderen, met een schepnetje vissen naar waterdierpjes, kleine beestjes zoeken. Daar hoeft geen nieuwe technologie aan te pas te komen: een schepnetje, een

loepkotje, een spiegeltje – meer heb je niet nodig. Misschien dat de werkgroep dan vooral bestaat uit de kinderen van nu die door de natuurlessen enthousiast geworden zijn. Dat wij daarvoor nu de kiem hebben gelegd. *Jana Verboom*.

Padden

Ooit begonnen in midden jaren '90 van de vorige eeuw. Nu ruim twintig jaar verder is de werkgroep nog steeds actief. In de tussentijd is er de nodige aandacht geweest vanuit diverse media. Dat krijg je als je wederom op de eerste plaats staat voor wat betreft het overzetten van het grootste aantal padden.

Het toekomstbeeld? Over ruim twintig jaar is de werkgroep er nog steeds. Wel bestaat zij, op twee kasse knarren na, uit nieuwe mensen. Het enthousiasme waarmee gewerkt wordt is niet veranderd. De inzichten zijn dat wel. Er hebben zich enkele innovaties voorgedaan en we zijn blij dat de provincie een bijdrage heeft geleverd voor het vervangen van de schermen op het tracé, zodat we weer jaren vooruit kunnen. Met nieuwe middelen, zoals *paddentrapjes* in putten e.d., is de zelfredzaamheid van padden en andere amfibieën vergroot.

Waar we als werkgroep ook blij van worden is dat, na een periode van strenge handhaving, er nog nauwelijks zwerfafval



op ons tracé te vinden is. Overigens denken we dat die extra vuilnisbakken, die ook regelmatig worden gelegeerd, daar een belangrijke bijdrage aan hebben geleverd. Tijdens een werkochtend in het voorjaar van 2030 zitten we met de gehele werkgroep op de uitkijktoren en genieten, onder het genot van een kop koffie en een koek, van het uitzicht over de Amerongse bovenpolder. De kasse knarren vertellen over het verleden. De jongeren over hun toekomstdromen. Allemaal voelen we ons deel van een groter geheel. *Rob van Laar*.

Ruimtelijke Ordening en Milieu.

De werkgroep ROM volgt de ontwikkelingen op het gebied van bestemmingsplannen en vergunningen en maakt zonodig ons standpunt aan de gemeente kenbaar. De gemeente heeft een *woonvisie* tot 2020 ontwikkeld die zeer wel past binnen onze uitgangspunten:

- vitale dorpen, dynamiek en groei met respect voor het landschap;
- een gemengde bevolking, dat vraagt een gedifferentieerde leeftijdsopbouw;
- passend voorzieningenniveau, goede leefomgeving.

Problemen kunnen ontstaan als bijvoorbeeld een gewijzigd bestemmingsplan volgens de gemeente past binnen die uitgangspunten, terwijl wij een andere mening zijn toegedaan. Als de gemeenteraad in weerwil van onze opmerkingen instemt met het gewijzigde bestemmingsplan, dan rest ons de (kostbare) gang naar de Raad van State.

De rol van onze werkgroep zal er in de toekomst anders uitzien. We kunnen in 2018 een nieuwe *Omgevingswet* verwachten, die zo'n 26 wetten op het gebied van fysieke leefomgeving integreert, zoals bouwen, milieu, waterbeheer, ruimtelijke ordening, monumentenzorg en natuur.

Dat dwingt overheden tot een compleet andere aanpak van het omgevingsrecht. Zo moet de gemeente voor de invoering van de omgevingswet een 'ombouwplan' hebben, waarmee de bestaande bestemmingsplannen gefaseerd worden omgevormd tot een *omgevingsplan*. Kortom, er wacht de werkgroep, naast een grondige bestudering van de nieuwe wet, veel werk bij de beoordeling van de gewijzigde bestemmingsplannen. *Jan van Prooijen*.



‘Van nu naar straks’

Maarten Poolman
bestuurslid Dorp en Natuur

De toekomst laat zich slecht raden. Toen mijn ouders naar Leersum verhuisden in 1962 woonden ze in de bossen waar zeer weinig wandelaars kwamen, en ze woonden centraal in Nederland. Ze konden in 45 minuten in Den Haag, Amsterdam of Rotterdam zijn. Nu sta je binnen vijf minuten in de file op de A12 en puilen op mooie weekeinddagen de parkeerplaatsen voor het Leersumse Veld en vele andere uit van de auto's.

Als het verkeer zo blijft toenemen, staan we over niet al te lange tijd bij het uitdraaien van onze oprit al in de file. Dit moet dus noodgedwongen veranderen, misschien via ‘niet door mensen gestuurde voertuigen’, mentaliteitsverandering en aangepaste mobiliteitseisen/gematigde reislust. Wat dit laatste betreft: denk aan meer mensen in één auto i.p.v. ieder in een eigen voertuig – om te beginnen in de spits; meer ‘virtueel’ werken vanuit huis met gebruik van snelle ICT-ontwikkelingen, of een gezamenlijk kantoorgebouw dichtbij de eigen woning, samen met allerlei andere bedrijven. Dit zijn oplossingen op korte termijn. De vraag blijft of de auto zoals we hem nu kennen over 50 jaar alleen nog maar in musea te zien zal zijn. De lucht zal in ieder geval veel schoner zijn dan vandaag de dag door hopelijk allerlei maatregelen



... een soort Kalverstraat...



Dartheide-bos – zoek de tien verschillen.

en technische verbeteringen zonder sjemelsoftware, dus dat wordt wel beter voor mens en dier.

Spitsuur in de bossen

Evenzo voor wandelaars: als de interesse voor wandelen en gezond recreëren met de huidige snelheid blijft groeien, krijgen we een soort Kalverstraat-effect in de bossen. Colonnes mensen die er zullen vertoeven. (Verbazingwekkend: ik ken grote bosgebieden waar bijna niemand komt!). Vroeger had je de ANWB fietspaden in de bossen, op het ogenblik worden er veel extra paden voor *mountain bikers* (MTB's) aangelegd. MTB'ers, wandelaars en loslopende honden zijn geen ideale mix.

Krimpend areaal

Het Nederlandse bosareaal is sinds de tweede wereldoorlog fors toegenomen en sinds 1900 meer dan verdubbeld. In onze omgeving waren het oorspronkelijk heidevelden. Maar de laatste jaren krimpt het bosareaal weer, veelal door ontwikkeling van andere natuur, bijvoorbeeld nieuwe heidevelden (zoals bij Den Treek) en zandverstuivingen. De Nederlandse ontbossing (geschat op 1500 ha per jaar) gaat net zo snel als wereldwijde tropische ontbossing waar we zoveel commentaar op hebben! Het gevolg is: verminderde CO2-opslag en snellere afvoer van het regenwater.



Vol parkeerterrein bij Leersumse Veld



Richtingwijzer MTB route.

Megamachines

Of het vrolijke beeld van een heide met vlinders en schapen daar tegen opweegt is de vraag. Bossen worden ook rigoreus gekapt door bedrijven die met ronkende en brullende megamachines de bosgrond en de paden aan flarden rijden, het lijkt alsof deze bedrijven meer oog hebben voor hun inkomsten dan voor de natuur. 50 jaar geleden werd het hout nog met paarden het bos uitgesleept, hopelijk doen we dat in de toekomst ook weer op een ‘bosvriendelijke’ manier, of misschien hebben we geen hout meer nodig door ontwikkeling van andere technieken en bouw materialen.

Meer ruimte voor vrijwilligers?

Hoe zal Dorp en Natuur er in de toekomst uitzien? Groter? Kleiner? Ik hoop natuurlijk groter, met nog meer werkgroepen en veel enthousiaste vrijwilligers. Misschien meer werkgroepen natuurbehoud, gespecialiseerd in verdwijnende soorten zoals *cantharellen*, bestudering van nieuwe species, zoals het *edelhert* en misschien meer in dorp- en/of sociaalgerichte aspecten, zoals zorg en recreatie. Zeker is dat we door de automatisering minder mensen in het arbeidsproces nodig zullen hebben om de levensstijl op peil te houden of verder te verhogen, meer vrijwilligers dus. Hoe onze overheid de contradictie tussen lan-



Waar ernstige ontbossing toe kan leiden



Maar lammetjes zijn ook lief.



Gevelde Douglas in de modder.

pas in 2010 en het aantal verschillende apps overschrijdt nu waarschijnlijk de 5.000.000, het echte aantal is ondanks de ‘computer-age’ niet te vinden. De ontwikkelingen gaan zo snel dat we de mogelijkheden over vijf jaar niet eens kunnen voorspellen, laat staan over 50 jaar.



Het kan ook heel mooi zijn.



Kinderen kijken in de toekomst



De toekomst !! van mij
Wi ik Heet fenne
 En ik wil dat Leersum leukste Plaats ooit-
 word. **I**k wil de poeven in de gemeente helen
 en leersum het best Dezoente dorp is ooit!!!
 dat niemand meer mis handelt word!!
 en dat iedereen welkom is in Nederland en in Leersum
 en ik van Leersum schrijft
 om ik denk dat leersum groter word!
 en dat er minder speelwies gesloopt worde
 en meer gemaakt !!
 er moet ook voor de natuur gezorgd worden !!
 en dat er minder sneeuwdeicht gaen!
 meer natuur minder huizen !!!

En dat ik BAAS word van Leersum

met vriendelijke groet fence van vulpen

meander
groep 5



Kinderen

Leersum over 50 jaar

Dat je in de klas zit en dan kan je met je stoel vliegen. En je hebt vliegende auto's. En als je wat wilt eten dan kan je gewoon een gouden appel eten. En als je naar de natuur wilt dan heb je geen gewoon bos, dan heb je een bos waar de dieren kunnen vliegen. En als je helemaal doorloopt dan heb je een hele grote grot en die wordt bewaakt door een trol en dat snap ik ook wel want er zit 2 kilo diamanten in. En als je voetbalt dan kan je als je een pass geeft dan gaat die wel 20 meter ver en als je de bal schiet dan schiet je hem wel 100 meter ver en als koeien worden gemelkt dan komt er wel 100 liter uit. En als het regent dan vliegt je paraplu boven je. En als je wilt skateboarden dan vlieg je gewoon. En als je fietst dan ga je 140 km per uur. En Sinterklaas komt met de speedboot en de pieten komen zwemmend.

**Alexander Lucas, groep 6
CBS De Hoeksteen, Leersum**



Kinderen kijken in de toekomst



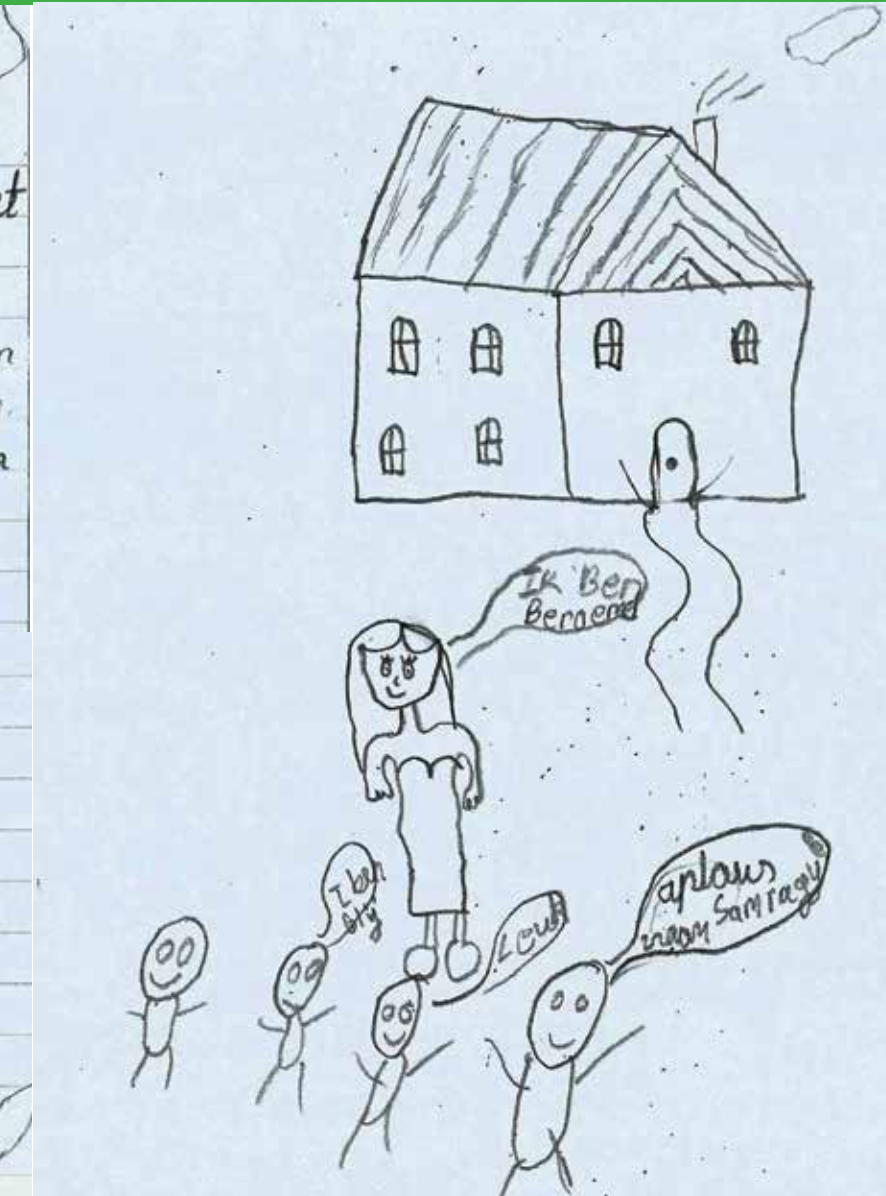
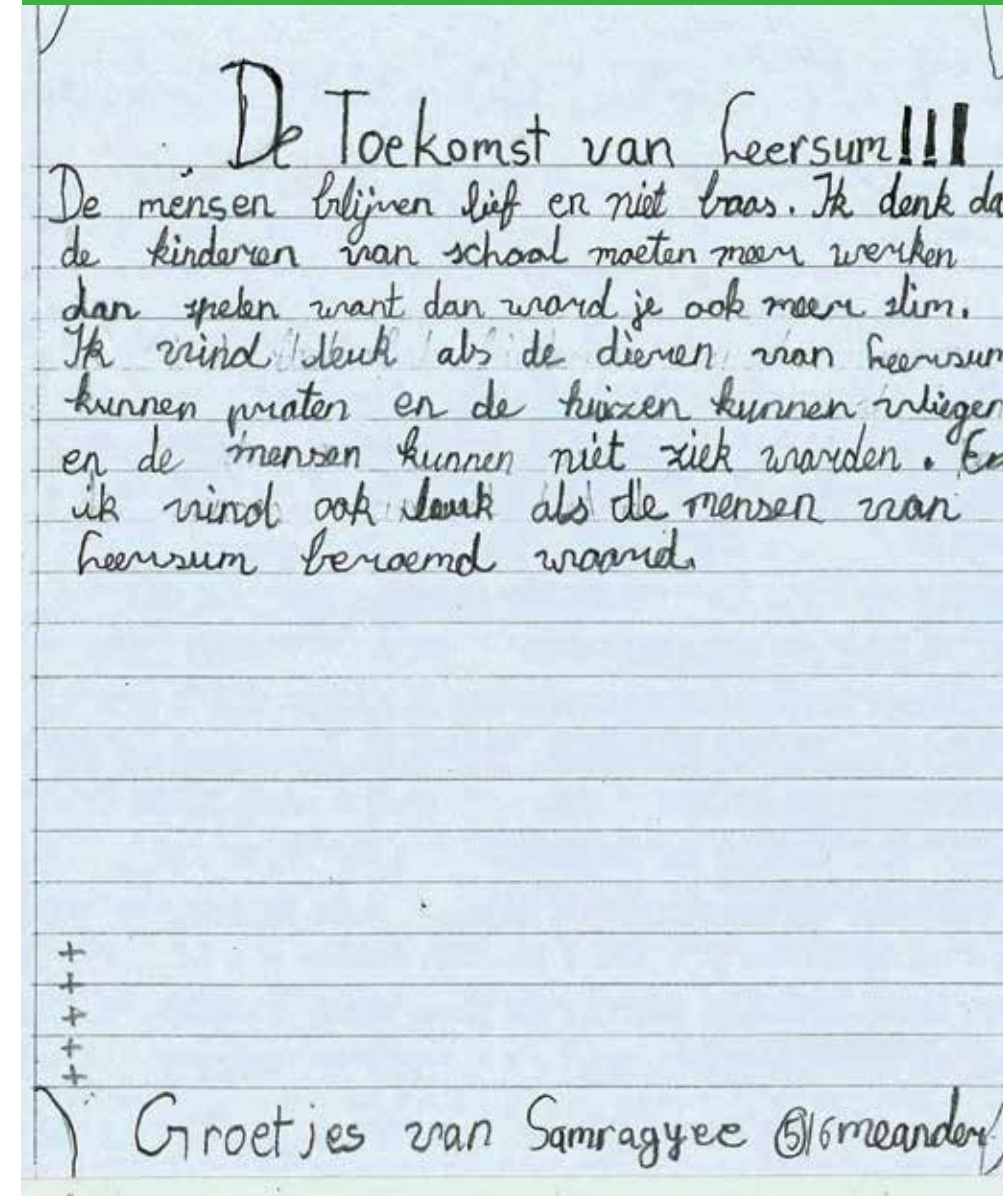
Leersum 50 jaar later

Ik denk dat auto's later op zonnepanelen rijden. Dat scholen heel groot worden, met een zaal computers en hele grote klaslokalen. En ik denk dat de natuur beter wordt verzorgd. Je mag zelf weten wat voor kleding je aan mag. En een groene golf bij een fietspad. Dat je tafels op alle maten hebt en stoelen ook. Dat Leersum een eigen koning heeft. En dat nooit meer iemand pest in Leersum. En dat mensen met dieren kunnen praten.

Dinte van Es, groep 6
CBS de Hoeksteen, Leersum



Kinderen



Samragyee
Siwakoti
Groep 5,
OBS De
Meander,
Leersum

Kinderen

Leersum in 2066

Het is 2065, een mooie dag in Leersum. nog net zo mooi als vroeger, alleen wat goede verbeteringen. Zoals er is nieuw plastic en er leven nooit meer diersoorten uit, iedereen heeft een iPhone 63, maar gelukkig is er ook nog natuur veel meer zelfs en andere talen? Dat leert iedereen in groep 3 via een kopiefoon, en iedereen hoeft maar 3 jaar naar school en nog veel meer, ik weet nog dat ik 50 jaar geleden op school zat en een opdracht kreeg dat ik de toekomst moest voorstellen en het klopte! dat vind ik nu bijzonder. Hieronder zie je mijn dochter.



Ari .Oosterlaan, groep 7
CBS De Schakel, Leersum

De natuur van Amerongen in de toekomst

We moeten beter zorgen voor de natuur. Straks is alles kaal! Is er geen zuurstof meer. En zijn alle bossen verwoest. Dat moet stoppen. Als dat niet stopt, hebben we bijna geen natuur meer. Als we meer bomen planten, krijgen we meer zuurstof. Het kan ook met een ven. Maar straks zuigt het ven de bomen op - oh nee, andersom. Straks zuigen de bomen het ven leeg. Dus de bomen moeten dan wel verder van het ven af geplant worden. En misschien is er dan ook nog meer leven. En dan is alles beter voor Amerongen. Ik zie het allemaal heel naar voor me, als dat stopt zie ik het veel beter voor me. Ik zie het eigenlijk als allemaal gebouwen en weinig natuur. Net als wat ze in Allemanswaard doen, kan hier ook gebeuren.



Dit kan er gebeuren als er niks aan gedaan wordt. Met heel Amerongen!!!
Joeri Denekamp, groep 6
Wilhelminaschool, Amerongen

Kinderen

Leersum over 50 jaar

Ik denk dat het waar is dat sommige mensen het wel weten hoe alles er dan wel uit ziet. Maar ik denk alleen misschien zijn er over 50 jaar wel vliegende auto's en veel nieuwe diersoorten. Maar ja, je kan er blij mee zijn maar vroeger hadden ze helemaal geen internet. Ik bedoel nu hebben we Sinterklaas maar misschien over 50 jaar niet meer. Je kan wel hopen, maar we weten het niet en dat is misschien ook maar beter. Maar je kan natuurlijk ook gewoon denken aan leuke dingen zoals: Nieuwe ontdekkingen en ik hoop dat het nog wel een beetje hetzelfde blijft omdat ik het zo mooi vind maar misschien vinden anderen dat niet maar ik wel. En ik wil dat dit dier bestaat, een hondendino. En ik hou van tekenen en schrijven dus ik hoop dat dat er dan ook nog is. Vandaag ging ik naar school, maar misschien morgen niet meer? Het enige dat ik hoop is dat ik dan gelukkig ben. O ja, de hond kost over 50 jaar 50.000.000.000 euro.



Het enige dat ik hoop is dat ik dan gelukkig ben.
O ja de hond kost over 50 jaar 50.000.000.000 euro.
Door: Iris Bor
9 jaar

Iris Bor, CBS De Schakel

Colofon

Toen, nu en straks is een uitgave van de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum ter gelegenheid van haar 50-jarig bestaan..

Redactie

René Munsters, Phine Dalmeijer, Maarten Poolman.

Eindredactie en vormgeving

Peter van Oosten de Boer.

Druk: Bestreclame, Harlingen.

Oplage 6500, huis-aan-huis bezorgd in Leersum en Amerongen.

Copyright

Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum 2016.

**Vereniging voor Dorp en Natuur
Amerongen-Leersum**
info@dorpennatuur.nl
www.dorpennatuur.nl.

Dorp en Natuur

De *Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen–Leersum* is opgericht in 1966 en telt ca 930 leden. De vereniging wil door middel van tal van activiteiten bijdragen aan een goede leefomgeving die past binnen het historische, landschappelijke en agrarische karakter van onze dorpen. Dorp en Natuur zet zich in voor o.a.:

- Het behoud en waar mogelijk het herstel van het historisch karakter en de natuurlijke omgeving van Amerongen en Leersum.
- Het bewaren van de natuurlijke en landschappelijke waarden van onze dorpen en hun natuurlijke groenvoorzieningen die aansluiten op de Heuvelrug en de uiterwaarden. Ook het bevorderen van nieuwe natuur wordt nagestreefd.

Lid worden

Onze Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum heeft begin 2016 zo'n 950 leden en wil proberen in dit jubileumjaar het magische getal van 1000 leden te behalen. Met meer leden hebben we ook een grotere invloed op de plannen en activiteiten van de gemeente en de grotere terreinbeheerders (zoals Utrechts Landschap, Staatsbosbeheer

en Natuurmonumenten). Geef u op als lid! Door de inzet van meer dan 100 actieve vrijwilligers weten wij de kosten laag te houden, en daarmee ook de contributie. Per jaar is de contributie € 6 per persoon of € 10 per gezin. Voor dit bedrag krijgt u ook twee keer per jaar ons kleurentijdschrift *Dorp&Natuur* vol wederwaardigheden uit de beide dorpen, artikelen over onderwerpen van natuur en milieu, en nieuws over de activiteiten van onze werkgroepen, waaronder de strijd tegen de aanleg van een bedrijventerrein op de Amerongse Eng.

Vrijwilliger worden

Ook zoekt de vereniging vrijwilligers onder de leden die zich willen inzetten voor de diverse werkgroepen. Met name de werkgroepen Heemtuin, Padden en Jeugdeducatie zoeken meer mensen om te helpen met hun taken. Informatie over de vereniging en de werkgroepen vindt u op onze website www.dorpennatuur.nl

Aanmelden

Aanmelden als lid of vrijwilliger kan via de website, via info@dorpennatuur.nl, of via een van de bestuursleden.

Fotoverantwoording

De redactie is de volgende personen en instellingen erkentelijk voor het beschikbaar stellen van fotomateriaal.

- Arch. Heemkundige Stichting Amerongen.
- Arch. Hans van Brenk, Leersum.
- Cees Keur
- Maria Luran
- Eppo Mulder
- Peter van Oosten de Boer
- Maarten Poolman
- Gerard Uiterwaal

Enkele afbeeldingen zijn ontleend aan Jan van der Valk, *Leersum in vroeger dagen. Het totaal andere leven ussen 1900 en 1950* (publicatie nr. 7 van de Historische Vereniging Leersum), Leersum: ICS 2000.



De Heemtuin van Dorp en Natuur op landgoed Broekhuizen is iedere woensdag geopend van 9 tot 12 uur, vanaf 1 april t/m 30 september ook op zondag van 14 tot 17 uur. Toegang gratis.



Vereniging voor Dorp en Natuur
Amerongen-Leersum
info@dorpennatuur.nl
www.dorpennatuur.nl

Herstelde natuur: de Amerongse Bovenpolder gezien vanaf het observatieplatform aan de N225.